

Longformularium Friesland

COPD

	Droog Poeder Inhalator (DPI)		Soft Mist Inhalator		Aerosolen (altijd met voorzetkamer)	
SABA	Salbutamol Diskus	Salbutamol Novolizer			Salbutamol	Berodual (SABA/SAMA)
SAMA					Ipratropium	
LABA		Formoterol Novolizer	Olodaterol Respimat		Formoterol	Let op: geen teller
LAMA	Umeclidinium Ellipta	Acidinium Genuair	Tiotropium Respimat			
LAMA/ LABA	Umeclidinium/ Vilanterol Ellipta	Acidinium/ Formoterol Genuair	Tiotropium/Olodaterol Respimat		Formoterol/glycopyrronium	
ICS/ LABA	Fluticasonfuroaat/ Vilanterol Ellipta				Budesonide/ Formoterol	Beclometason/ Formoterol
ICS/LABA /LAMA	Fluticasonfuroaat/ Vilanterol/umeclidinium Ellipta				Beclometason/Formoterol/ Glycopyrronium	

- Streef naar uniforme inhalatoren
- Wissel alleen van inhalatortype wanneer noodzakelijk
- Streef bij een volgende behandelstap naar hetzelfde inhalatortype.
- Streef naar een inhalator met een teller.
- Schrijf aerosolen voor in combinatie met een voorzetkamer

Stap 1: SABA, SAMA of combinatie SABA/SAMA

Stap 2: LAMA of LABA

Stap 3: Combinatie LABA/LAMA

Overweeg bij persisterende exacerbaties ICS aan de therapie toe te voegen

Controleer bij het voorschrijven van een volgende behandelstap eerst therapietrouw en inhalatietechniek

Longformularium Friesland

Astma

	Droog Poeder Inhalatoren			Aerosolen (altijd met voorzetkamer)			
SABA	 Terbutaline Turbuhaler	 Salbutamol Diskus		Let op: geen teller	 Salbutamol		
ICS	 Budesonide Turbuhaler	 Fluticason Diskus			 Ciclesonide (1 keer daags) Fluticason, Beclometason, Budesonide		
ICS/LABA	 Budesonide/Formoterol Turbuhaler	 Fluticasonfuroaat/Vilanterol Ellipta (1 keer daags)	 Beclometason/Formoterol Nexthaler		 Budesonide/Formoterol	 Fluticason/Formoterol	 Beclometason/Formoterol

Tabel 3 Stappenplan inhalatiemedicatie astma bij volwassenen

	Stap 1 (optioneel)	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5
	SABA Of ICS-formoterol zo nodig	ICS	Lage dosis ICS/LABA	Intermediaire tot hogere dosis ICS/LABA	Verwijzing
(Onderhouds) behandeling	Alleen SABA zo nodig* of lage dosis ICS-formoterol zo nodig* bij klachten, of meteen stap 2	Lage dosis ICS of lage dosis ICS-formoterol zo nodig bij klachten*	Lage dosis ICS + LABA of intermediaire dosis ICS (zonder LABA)	Intermediaire tot (tijdelijk) hogere dosis ICS + LABA of hogere dosis ICS (zonder LABA)	Overweeg stap 5 Verwijzing longarts
Bij klachten*	<ul style="list-style-type: none"> Bij gebruik ICS-formoterol: extra inhalatie lage dosering ICS-formoterol (maximaal 8 inh/dag)* of aanvullend SABA Anders: SABA* 				
* Gebruik > 2/week wijst op onvoldoende astmacontrole. Alleen formoterol-budesonide en formoterol-beclometason zijn voor 'zo nodig'-gebruik naast onderhoudsbehandeling geregistreerd.					

Ga voor de inhalatieprotocollen naar www.inhalatorgebruik.nl